

măcina pe tânărul compozitor: sinteza și noua revelație a romantismului, oglindite în sonată. Alcătuirea lucrării de mari dimensiuni - în patru mișcări, o va repeta mult mai târziu, în 1935, când va construi *Sonata pentru pian și violoncel* în Do Major, op. 26 nr. 2. Din cele patru părți ale primei *Sonate*, trei sunt însuflețite - partea întâi, a doua și a patra, iar a treia este melancolică. Opusul este antrenant, spontan, cu o pulsație regulată, cu simetrii de diferite grade, adunând stilistic din substanța clasică - romantică un suflu muzical beethovenian - brahmsian - schubertian - enescian, cu sonorități pastelate, mergând de la *șoapte de frunze* până la *explozia de uragan* ...

Autorul dezvoltă sistemul compozițional pe direcția cultivării polifoniei de tip imitativ, integrând diverse forme contrapunctice în zona omofonă. Caracterul procesual ciclic, care asigură unitatea tematică a lucrării, poartă deja amprenta personalității compozitorului, gândirea constructivă de viitor, bine exprimată pe plan muzical și filosofic. Interpreții au fost la mare înălțime interpretativă, construind excelent acest opus enescian de tinerețe.

A doua lucrare prezentată de cei doi virtuozii a fost *Sonata în re minor pentru violoncel și pian* (1915) de Claude Debussy, una dintre cele mai frumoase lucrări franceze din epoca modernă, o capodoperă a genului. Debussy a structurat piesa în stilul sonatei monotematice, posibil de secolul al XVIII-lea, influențată în special de muzica lui François Couperin. Lucrarea folosește moduri și scări întregi și pentatonice, specifice sistemului său compozițional. Unii muzicologi susțin că Debussy a structurat o parte din muzica sa și matematic, utilizând numerele secvenței lui Fibonacci. În construcția sonoră a folosit multe tipuri de tehnică complexă la violoncel, incluzând pizzicato stânga / dreapta, spiccato și flautando, armonici false și portamenti, de un mare rafinament. Piesa este considerată - din punct de vedere tehnic - dificilă, cu dozaje capricioase, în culori rafinate și un parfum aparte. Interpretarea celor doi soliști ne-a învăluit prin alchimia nuanțelor, arabescurile ritmico-melodice și armonice, prin rafinamentul cantilenelor, totul specific marelui compozitor francez.

Ultima lucrare a programului a fost *Sonata a V-a pentru pian și violoncel op. 102, nr. 2 în Do Major* (1815), de Ludwig van Beethoven. La 7 ani de la compunerea celebrei *Sonate a III-a în*

La Major pentru violoncel, începea perioada numită „a treia”, în care surzenia devenea profundă iar productivitatea sa compozițională scădea. În timp ce această lucrare este mai accesibilă, structurată în mod mai convențional, fuga finală prefigurează finalele *fugato* din sonatele următoare de pian și ale cvartetelor de coarde, târzii. Această sonată se desfășoară din trei mișcări: *Allegro con brio*, *Adagio con molto sentimento d'affetto* - attacca *Allegro - Allegro fugato*. Interpretarea a fost dăruită cu o sensibilitate aparte, având un sunet cald, cu o virtuozitate bine adaptată intențiilor marelui compozitor german, când avântată, când lirică. Cel mai impresionant aspect al recitalului a fost faptul că cei doi soliști au reușit să calculeze și să echilibreze plăcut stilurile diferite ale lucrărilor, dând fiecăruia din ceea ce excela! Concertul s-a încheiat cu două bisuri, de mare frumusețe, din școala franceză: Jules Massenet, *Meditation* din opera *Thaïs* (în original pentru vioară și orchestră), și Camille Saint-Saëns, *Lebăda*. Gautier Capuçon și Frank Braley ne-au convins prin interpretarea măiestrită, rafinament, dozaje sonore de excepție și o impetuoasă trăire a muzicii de prim rang, ascultate. Sala arhiplină a dovedit din plin reverberația muzicii prezentate, cucerind publicul, care a dăruit multe aplauze...

Marcel SPINEI

Eine Kleine Nachtmusik - o metaforă -

„O metaforă a singurătății creatorului de cursă lungă. Cea a unui solitar, om-artist, artist-om, fără vârstă, veșnic copil, în același timp și dintotdeauna bătrân-filozof - înțelept, jongleur și alchimist, aici și nicăieri, acum și oricând...”

O metaforă derulată în programul Festivalului Internațional George Enescu sub forma unui *one man show*, care

Lari Georgescu (One-Man-Show)

s-a petrecut înainte de miezul nopții la Ateneul Român, pe 13 septembrie. Eroul spectacolului a fost Mozart, ca mergător prin și cu muzica lui. Autorul spectacolului a fost Gigi Căciuleanu și interpretul, Lari Georgescu.

EINE KLEINE NACHTMUSIK a fost o metaforă despre evoluția unui om de geniu muzical, în actualitate, ca fiindă

Concertul Filarmonicii din Londra

În după amiaza zilei de 15 septembrie marea sală a Ateneului Român era arhiplină: atracția, interesul, nerăbdarea, chiar și satisfacția exprimată de fețele celor prezenți de a-și fi asigurat biletul pentru a participa, emoțional, desigur, la concertul Filarmonicii londoneze, dirijată de Cristian Mandeal, solistul fiind marele maestru internațional, pianistul Boris Berezovski. Mai trebuie să spun că în asistență erau puternice emulația și fervoarea, mulți dintre cei prezenți erau fără loc (oarecum de mirare, dată fiind strictețea controalelor de la intrare).

Cristian Mandeal, la pupitrul dirijoral al Filarmonicii londoneze s-a aflat într-unul dintre momentele sale de superbie, fapt evident de-a lungul întregului program. Am ascultat mai întâi, într-o viziune plină de luminiscentă și de românism autentic, *Suita nr. 2, în do major, op.10* de George Enescu, dirijorul și orchestra atingând sensibilitățile publicului până la entuziasm și trăiri tumultuoase. Am remarcat excelența colaborare dintre Filarmonica din Londra și dirijorul Cristian Mandeal, care a fost considerat de muzicienii britanici drept un veritabil lider al momentului de atunci, al condiției lor artistice.

A urmat *Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră* de Rahmaninov. În timpul pregătirii podiumului, Boris Berezovski a cerut ca pianul la care va evolua să aibă capacul scos și, în plus, să fie întors cu coada spre public, pentru ca el, Berezovski, să fie cu fața către publicul audiență, ceea ce a fost realmente spectacular. Boris Berezovski este un muzician care se identifică cu muzica însăși. În plus, în interpretarea acestei capodopere pianistul a exprimat natural baza sa genetică rusă, conferind autenticitate amplitudinilor emoționale și evocatoare până la cote în plină frenezie de mișcare, culoare și ritm. Berezovski și-a reliefat prețuirea pentru sublimul eroic, pasional și visător în cantilene, puternic și elocvent în pasajele de intens consum energetic.

Ceea ce a urmat, a fost fără precedent. Publicul entuziasmat aplauda neobosit, și, la momentele de bis, am reascultat integral părțile 2 și 3 ale *Concertului* de Rahmaninov, partea a 3-a chiar și fără dirijor... dar cu Boris Berezovski la claviatura solistică.

Simfonia nr. 2 de Jean Sibelius, compusă în anul 1902, este o partitură care a cucerit publicul sălilor de concert din Finlanda, intrând cu timpul în repertoriile celor mai celebre orchestre simfonice din Europa și de pe mapamond. Este cert că membrii Orchestrei Filarmonice din Londra erau buni cunosători ai știmelor de la fiecare partidă, astfel că Cristian Mandeal a fost degajat, conducând orchestra britanică admirabil, cu exces de energii și cu plăcere. Imagistica nordică a muzicii lui Sibelius a fost surprinsă cu precizie și talent, vigoarea efuziunilor și a momentelor de jubilație fiind redată în plin fast. Într-un cuvânt, l-am văzut pe Cristian Mandeal expresiv și într-o dispoziție interpretativă de zile mari, devreme ce s-a consubstanțializat cu muzica lui Sibelius, spre admirația muzicienilor englezi și a publicului care l-a aplaudat minute în șir.

Mircea ȘTEFĂNESCU

umană, prin dans contemporan „cum de nu auziți ceea ce eu aud? / ceea ce nu mă lasă să dorm... să trăiesc... să fiu ca alții... să plâng... să râd... / uitați-vă noaptea pe un cer senin... fiecare din grămada aia de stele este o notă... orice constelație cât de mică, / un cântec... / e de ajuns să le iei pe alea care trebuie, să le pui / în ordinea care trebuie, ca să obții în doi timpi și trei mișcări / o simfonie... / - prea multe note, zice Prințul / - niciuna în plus, răspunde Bufonul / simfonia rămâne.” Iar autorul spectacolului și-a folosit valențele de poet, - și un fragment din scenariul original din Comedia Dell'Arte, aparținând lui Mozart -, valențele de desenator, matematician, coregraf și om de timp și spațiu scenic universal, spre a nu rata și clipa sa, de destăinuire: sunt un om ca oricare altul. Poate m-a ajutat Dumnezeu ca și pe Mozart. S-a jucat și el cu o minge, a pășit prin colți de umbre, spre iubire, spre lume, spre univers. Poate a fost profund nefericit, sau nu, dar a creat o lume, fără de care ne-am simți mult prea mici „Mînea ta Doamne e lumea mea / Mînea mea e lumea ta Doamne / Când dau de pământ cu ea / Mă simt atotputernic / Stăpân peste ierni și toamne / Peste primăveri înflorite / Peste veri cu iubiri înfinite / Peste ce-i rău și ce-i bine / Peste ce nu-i bine și peste ce nu-i chiar atât de rău / Mînea mea e lumea Ta Doamne / Iar / Mînea Ta Doamne / E chiar a mea lume”.

Philharmonia London, dirijor Cristian Mandeal, Boris Berezovsky (pian)

2017
Foto: Andrei Gîndac

GEORGE ENESCU
FESTIVAL

Metafora lui Gigi Căciuleanu este "de excepție". Oui, oui, ba da! Actorul Lari Georgescu a interpretat cu har de artist, un echilibrist. A curs din el picături de ploaie care ne-au răcorit. Mi-a plăcut... Mozart pe drum de seară... „da, am venit aici pe drum de seară, Și plec tot așa, pe drum de seară! De ce pe drum de seară? Păi mă vedeți dimineața??? Eu, doar spre seară încep și înfloresc...". La final, eroul spectacolului n-a murit, ca în orice piesă care se respectă. N-a murit pentru că el s-a născut nemuritor și ceva mă face să cred că el continuă să se joace tandru și serios cu mingea globului pământesc, uimindu-ne cu aceleași dar de sunete noi și clopoței cerești. Spectacolul de teatru coregrafic semnat de Gigi Căciuleanu a fost de fapt o excepție, de excepție, în care muzica - un rafinat colaj din creația compozitorului „nepereche” -, textele, jocul, interpretarea, au fost frumos subliniate de intuitiva inspirație a scenografului Vladimir Turturică și light designer-ul Dragoș Mărgineanu, care ne-a purtat cu finețe de la crepuscul spre lumină.

Doina MOGA